

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра документознавства і музейної справи

Початок навчального відділу
Заспів Л. О.
Протокол № 2 від 17.10.2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
НАУКОВИЙ СЕМІНАР: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА ТА ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки магістра
спеціальності 027 Музезнавство, пам'яткознавство
освітньої програми (спеціалізації) Музезнавство, пам'яткознавство,
культурний туризм

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «НАУКОВИЙ СЕМІНАР: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА ТА ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
підготовки магістра галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньою програмою Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм.

Розробник: Гаврилюк С. В., професор кафедри документознавства і музейної справи, доктор історичних наук, професор.

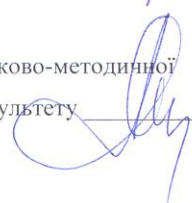
Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри документознавства і музейної справи

протокол № 2 від 18 вересня 2018 р.

Завідувач кафедри: (проф. Бондаренко Г. В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 2 від 25 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (проф. Шваб А. Г.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна
		Рік навчання 5
Кількість годин/кредитів 210/7	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Семестр 10-й
		Лекції ___ год.
		Практичні (семінарські) 68 год.
		Лабораторні ___ год. Індивідуальні ___ год.
ІНДЗ: немає	Освітня програма Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм	Самостійна робота 132 год.
		Консультації 10 год.
	Освітній ступінь магістр	Форма контролю: екзамен

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна
		Рік навчання 6
Кількість годин/кредитів 210/7	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Семестр 12-й
		Лекції ___ год.
		Практичні (семінарські) 30 год.
		Лабораторні ___ год. Індивідуальні ___ год.
ІНДЗ: немає	Освітня програма Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм	Самостійна робота 154 год.
		Консультації 26 год.
	Освітній ступінь магістр	Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Актуальні проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін і спрямована на вивчення студентами: сутності злободенних питань, пов'язаних з теоретичними засадами пам'яткознавства як наукової дисципліни; практичними заходами стосовно охорони нерухомих і рухомих об'єктів української культурної спадщини; окремих питань становлення і розвитку історії українського і світового пам'яткознавства та пам'яткоохоронної роботи; співпраці України з міжнародними пам'яткоохоронними організаціями з метою залучення набутого ними досвіду для удосконалення національної пам'яткоохоронної справи.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системних знань про сучасний процес теоретичного осмислення, вивчення, збереження та популяризації історико-культурної спадщини на теренах України, освоєння ними сучасного категоріально-понятійного апарату пам'яткознавства та пам'яткоохоронної справи, розвиток у студентів творчого самостійного мислення, уміння застосовувати набуті знання для вивчення і збереження пам'яток історії та культури.

Вивчення дисципліни передбачає вирішення таких **завдань:**

- ознайомлення з історичним досвідом розвитку світового та національного пам'яткознавства, здійснення на практиці заходів щодо охорони об'єктів історико-культурної спадщини;
- оволодіння знаннями про функціонування сучасної національної системи органів управління сферою охорони пам'яток історії та культури;
- набуття студентами навичок роботи з нормативними матеріалами, які стосуються управління пам'яткоохоронною діяльністю в незалежній Україні;
- вміння застосовувати набуті знання для вирішення практичних завдань, пов'язаних із удосконаленням теоретичних засад пам'яткознавства та здійсненням пам'яткоохоронної діяльності.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти повинні оволодіти наступними компетенціями:

Магістр повинен знати: історіографію, джерельну базу та методологію, що стосуються розгляду актуальних питань пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності, їх термінологію; наукові інтерпретації пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності; еволюцію концептуальних підходів до визначення наукової дисципліни «Пам'яткознавство» та її основних понять; класифікацію пам'яток; історію

пам'яткознавства України; характер діяльності пам'яткознавчих осередків; сутність міжнародного досвіду вивчення й охорони культурної спадщини тощо.

Магістр повинен вміти: аналізувати сучасні підходи до пам'яткознавства і пам'яткоохоронної діяльності в Україні та світі; оперувати базовими категоріями і поняттями навчальної дисципліни; користуватись джерелами пам'яткознавства; класифікувати пам'ятки; критично осмислювати проблеми вивчення та охорони пам'яток як вагомого складника життєдіяльності суспільства; застосовувати знання з курсу на практиці для вивчення, збереження і охорони культурної спадщини.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Історична ретроспектива розвитку в Україні пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності

Тема 1. Проблема формування теоретичних засад пам'яткознавства. Вирішення питань здійснення пам'яткоохоронної роботи в українських землях під владою Російської та Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.).

Причини усвідомлення суспільством цінності культурної спадщини. Різновекторні підходи до трактування терміну «пам'ятка», їх відбиття у російському та австрійському законодавстві. Проблеми здійснення пам'яткоохоронної діяльності на теренах Наддніпрянської і Західної України державними інституціями обох імперій.

Тема 2. Внесок наукових установ, громадських товариств, український вчених і митців у межах Російської та Австро-Угорської імперій у становлення основ пам'яткознавства як науки та практичну роботу щодо охорони пам'яток на українських землях.

Діяльність університетських осередків Наддніпрянської України. Заходи Київської археографічної комісії, Історичного товариства Нестора-літописця, Київського товариства старожитностей і мистецтв, Українського наукового товариства, Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва, Московського археологічного товариства, інших світських та церковних інституцій щодо збереження культурної спадщини Наддніпрянщини. Розробка М. Біляшівським, І. Каманіним, іншими представниками української науки та культурного-мистецького життя Наддніпрянської України теоретичних засад пам'яткознавства.

Роль університетів Західної України у здійсненні пам'яткоохоронної роботи. Заходи у цій галузі Ставропігійського інституту у Львові, Наукового товариства імені Шевченка, Церковного (Національного) музею Львова, Народного закладу імені Оссолінських, інших світських та церковних інституцій. І. Свенціцький як теоретик пам'яткознавства.

Тема 3. Здобутки і втрати національного пам'яткознавства та пам'яткоохоронної справи у добу Української революції (1917 – 1921 рр.).

Створення і діяльність державних органів і громадських організацій з охорони пам'яток у період Української Народної республіки часів Української Центральної Ради та Директорії, Гетьманату (Української держави) П. Скоропадського та Західноукраїнської Народної Республіки. Труднощі й нереалізовані можливості у роботі цих структур. Проблема повернення в Україну національних скарбів, вивезених впродовж XVIII – початку XX ст. до Росії. Подальша розробка вітчизняними пам'яткознавцями теоретичних підвалин пам'яткоохоронної справи.

Тема 4. Проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності в українських землях у 1920-х – 1930-х рр.

Втрати національної культурної спадщини в Наддніпрянській Україні на початковому етапі утвердження тут більшовицького тоталітарного режиму (1919 – 1921 рр.). Відбиття в українському радянському пам'яткознавстві, більшовицькому законодавстві та практичній пам'яткоохоронній діяльності державних і громадських структур політико-ідеологічного підходу до оцінки пам'яток, вплив цього фактора на справу їх охорони. Згорання та припинення українським радянським пам'яткознавством наприкінці 1920-х – у 1930-х рр. теоретичних розробок у галузі пам'яткоохоронної справи. Нищення культової культурної спадщини, репресивні заходи більшовицької системи щодо українських пам'яткознавців.

Актуальні проблеми пам'яткознавчої науки та пам'яткоохоронної справи у Західній Україні.

Тема 5. Здобутки та нереалізовані можливості розвитку пам'яткознавства та охорони культурної спадщини у повосній радянській Україні (друга половина 1940-х – кінець 1980-х рр.).

Формування та результати діяльності державних органів охорони пам'яток. Негативний вплив на долю культурної спадщини відомчого підходу до пам'яткоохоронної

справи. Створення та діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (УТОПІК). Проблеми втрат об'єктів культурної спадщини внаслідок політико-ідеологічного диктату комуністичної системи, її тиску на УТОПІК. Дискусія межі 1970-х – 1980-х рр. стосовно терміна «пам'ятка». Заходи новостворених на рубежі 1980-х – 1990-х рр. громадських організацій щодо охорони національної культурної спадщини.

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні

Тема 6. Питання розвитку пам'яткознавчої науки та охорони культурної спадщини як вагомий складник державної політики у сфері культури.

Формування правових, теоретичних та організаційних засад національної пам'яткознавчої та пам'яткоохоронної діяльності. Дискусія другої половини 1990-х рр. стосовно пам'яткознавчих термінів у зв'язку з розробкою та ухваленням Закону України «Про охорону культурної спадщини» (2000 р.). Складання правової бази охорони національної культурної спадщини у перші десятиліття XXI ст.

Деідеологізація та декомунізація пам'яткоохоронної галузі. Облік об'єктів культурної спадщини, що перебувають під державною охороною. Початки формування Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Створення історико-культурних заповідників, реалізація державних програм відтворення визначних пам'яток архітектури, дослідження пам'яток українського козацтва, некрополів, фіксації об'єктів культурної спадщини на територіях, постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Представлення національного культурного надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Активізація роботи над підготовкою багатотомного енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України».

Тема 7. Проблеми удосконалення правових, теоретичних та організаційних засад пам'яткоохоронної справи.

Потреба подальшої розробки та кодифікації відповідно до міжнародних стандартів нормативно-правового забезпечення принципів дотримання завдань охорони національної культурної спадщини. Сутність удосконалення категоріально-понятійного апарату пам'яткознавчої науки очима В. Акуленка, С. Кота, Л. Прибеги, інших відомих вітчизняних фахівців пам'яткоохоронної справи.

Наявність міжвідомчого розподілу функцій у здійсненні повноважень з питань управління та контролю за охороною об'єктів культурної спадщини. Негативний вплив

такого розподілу на загальний стан пам'яткоохоронної роботи. Необхідність активізації участі громадськості в охороні історико-культурної спадщини.

Тема 8. Проблеми обліку пам'яток, складання Державного реєстру нерухомих пам'яток України та реалізації загальнодержавної програми з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України».

Чинники загальнодержавного та регіонального характеру, що впливають на сповільненість темпів виконання державних програм обліку пам'яток. Вплив на реалізацію означених програм недостатнього фінансового та інформаційного забезпечення. Проблеми захищеності національних пам'яток культури, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, належного представництва інших об'єктів культурної спадщини України світового рівня у цьому Списку.

Тема 9. Проблеми охорони пам'яток архітектури та монументального мистецтва.

Незадовільний стан бухгалтерського обліку архітектурних пам'яток та пам'яток монументального мистецтва, фінансування дослідницьких та реставраційних робіт на означених об'єктах культурної спадщини. Потреба перегляду недосконалої системи відбору архітектурних об'єктів та пам'яток монументального мистецтва, які потребують ремонту або реставрації. Проблема чіткого визначення і дотримання меж історико-культурних заповідників, оформлення права володіння земельними ділянками, на яких вони розташовані разом з наявними тут нерухомими пам'ятками. Необхідність підвищення рівня пам'яткоохоронної культури представників центральних та місцевих органів влади, підприємницьких структур забудовників, посилення фінансової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення ними законодавства про охорону пам'яток.

Демонтаж пам'яток монументального мистецтва, що уособлювали комуністичну систему. Вплив цього процесу на загострення суспільного протистояння щодо об'єктів радянської монументальної пропаганди («війна пам'ятників», «ленінопад»). Здійснення актів вандалізму стосовно пам'яток, присвячених подіям українського національно-визвольного руху. Проблема втрат об'єктів культурної спадщини внаслідок «побутового» вандалізму.

Проблема охорони пам'яток культової архітектури та належного їм майна після передачі цих об'єктів релігійним громадам. Втрати сакральної спадщини внаслідок пожеж, самовільних знесень культових споруд, інших заходів фізичного характеру.

Тема 10. Актуальні питання охорони археологічної спадщини України.

Порушення пам'яткоохоронного законодавства щодо пам'яток археології внаслідок будівельних і сільськогосподарських робіт. Проблема правової відповідальності за шкоду, заподіяну означеним об'єктам. Втрати археологічної спадщини України внаслідок несанкціонованих розкопок та незаконного переміщення її об'єктів за кордон. Проблеми підводної археології України.

Тема 11. Доля об'єктів культурної спадщини анексованого Росією Криму й тимчасово окупованих її військами та сепаратистами територій Донецької і Луганської областей.

Загрози культурним цінностям Кримського півострова від дій російської окупаційної влади. Важливість та складність питання правового забезпечення Україною захисту культурної спадщини Криму. Проблема втрат нерухомих і рухомих пам'яток у зоні воєнних дій на Донеччині та Луганщині.

Тема 12. Проблеми і перспективи розвитку музейних закладів України як вагомих осередків пам'яткоохоронної діяльності.

Суперечливі аспекти функціонування українських музеїв у сучасних умовах. Перспективи зміни правового статусу музейних закладів для подолання залишкового принципу їх фінансування та отримання можливості на правовій основі залучати кошти з інших джерел, розвивати міжнародне співробітництво. Використання потенціалу українських музеїв для активізації їх роботи у пам'яткоохоронній галузі – важливому складнику реалізації соціокультурних потреб суспільства.

Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історична ретроспектива розвитку в Україні пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності					
Тема 1. Проблема формування теоретичних засад пам'яткознавства. Вирішення питань здійснення пам'яткоохоронної роботи в українських землях під владою Російської та Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.)	15		4	10	1
Тема 2. Внесок наукових установ,	18		6	12	

громадських товариств, український вчених і митців у межах Російської та Австро-Угорської імперій у становлення основ пам'яткознавства як науки та практичну роботу щодо охорони пам'яток на українських землях					
Тема 3. Здобутки і втрати національного пам'яткознавства та пам'яткоохоронної справи у добу Української революції (1917 – 1921 рр.)	11		2	8	1
Тема 4. Проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності в українських землях у 1920-х – 1930-х рр.	19		6	12	1
Тема 5. Здобутки та нереалізовані можливості розвитку пам'яткознавства та охорони культурної спадщини у повоєнній радянській Україні (друга половина 1940-х – кінець 1980-х рр.)	23		8	14	1
Разом за модулем 1	86		26	56	4
Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні					
Тема 6. Питання розвитку пам'яткознавчої науки та охорони культурної спадщини як вагомий складник державної політики у сфері культури	17		6	10	1
Тема 7. Проблеми удосконалення правових, теоретичних та організаційних засад пам'яткоохоронної справи	19		6	12	1
Тема 8. Проблеми обліку пам'яток, складання Державного реєстру нерухомих пам'яток України та реалізації загальнодержавної програми з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України»	23		8	14	1
Тема 9. Проблеми охорони пам'яток архітектури та монументального мистецтва	20		8	12	
Тема 10. Актуальні питання охорони археологічної спадщини України	13		4	8	1
Тема 11. Доля об'єктів культурної спадщини анексованого Росією Криму й тимчасово окупованих її військами та сепаратистами територій Донецької і Луганської областей	13		4	8	1
Тема 12. Проблеми і перспективи розвитку музейних закладів України як вагомих осередків пам'яткоохоронної діяльності	19		6	12	1
Разом за модулем 2	124		42	76	6
Всього годин:	210		68	132	10

Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історична ретроспектива розвитку в Україні пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності					
Тема 1. Проблема формування теоретичних засад пам'яткознавства. Вирішення питань здійснення пам'яткоохоронної роботи в українських землях під владою Російської та Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.)	16		2	12	2
Тема 2. Внесок наукових установ, громадських товариств, український вчених і митців у межах Російської та Австро-Угорської імперій у становлення основ пам'яткознавства як науки та практичну роботу щодо охорони пам'яток на українських землях	18		2	14	2
Тема 3. Здобутки і втрати національного пам'яткознавства та пам'яткоохоронної справи у добу Української революції (1917 – 1921 рр.)	12		2	8	2
Тема 4. Проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності в українських землях у 1920-х – 1930-х рр.	18		2	14	2
Тема 5. Здобутки та нереалізовані можливості розвитку пам'яткознавства та охорони культурної спадщини у повоєнній радянській Україні (друга половина 1940-х – кінець 1980-х рр.)	23		4	16	3
Разом за модулем 1	87		12	64	11
Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності у незалежній Україні					
Тема 6. Питання розвитку пам'яткознавчої науки та охорони культурної спадщини як вагомий складник державної політики у сфері культури	18		2	14	2
Тема 7. Проблеми удосконалення правових, теоретичних та організаційних засад пам'яткоохоронної справи	18		2	14	2
Тема 8. Проблеми обліку пам'яток, складання Державного реєстру нерухомих пам'яток України та реалізації загальнодержавної програми з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України»	20		4	14	2
Тема 9. Проблеми охорони пам'яток архітектури та монументального	18		2	14	2

містечтва					
Тема 10. Актуальні питання охорони археологічної спадщини України	14		2	10	2
Тема 11. Доля об'єктів культурної спадщини анексованого Росією Криму й тимчасово окупованих її військами та сепаратистами територій Донецької і Луганської областей	15		2	10	3
Тема 12. Проблеми і перспективи розвитку музейних закладів України як вагомих осередків пам'яткоохоронної діяльності	20		4	14	2
Разом за модулем 2	123		18	90	15
Всього годин:	210		30	154	26

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Місце археологічної спадщини в сучасному українському суспільстві, актуальні проблеми її вивчення та збереження.
2. Археологічні дослідження у Луцьку за роки незалежності України.
3. Вивчення та збереження пам'яток архітектури в Україні: історична ретроспектива та сучасний стан.
4. Пам'ятки історії у системі національної культурної спадщини.
5. Пам'ятки містобудування України: проблеми вивчення та збереження.
6. Охорона пам'яток воєнної та військової історії в Україні.
7. Пам'ятки науки і техніки, їх вивчення та охорона в Україні.
8. Історичний досвід та актуальні проблеми охорони пам'яток релігійного та церковного життя.
9. Здобутки і проблеми охорони мистецької спадщини України як невід'ємного складника національного культурного надбання.
10. Пам'ятки і пам'ятні місця національних меншин Волині: проблеми вивчення та охорони.
11. «Звід пам'яток історії та культури України» як масштабний проект з вивчення і збереження національної культурної спадщини.
12. Українська культурна спадщина за кордоном в контексті підготовки спеціального тому «Зводу пам'яток історії та культури України».
13. Сучасна система органів управління сферою охорони пам'яток історії та культури України.
14. Охарактеризуйте сучасну нормативно-правову базу України в галузі охорони культурної спадщини.

15. Наведіть приклади ставлення влади до історико-культурної спадщини України в різні історичні періоди. Думки обґрунтуйте.
16. Здобутки та проблеми складання Державного реєстру нерухомих пам'яток культури України.
17. На прикладі діяльності одного або декількох громадських товариств України доведіть вагому роль громадськості в охороні історико-культурної спадщини.
18. Вивчення і збереження культурної спадщини в українсько-польському міжкультурному діалозі.
19. Визначні пам'ятки культури України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: досягнення та нереалізовані можливості.
20. Чому у більшості сучасних суспільств дбають про збереження культурної спадщини? Для чого потрібно зберігати об'єкти старовини? (наведіть конкретні приклади, обґрунтуйте).
21. Яку роль відіграє минуле та його матеріалізовані об'єкти (пам'ятники, меморіальні таблички, старі споруди, знакові місця тощо) у житті суспільства, громади, окремої особистості? (наведіть конкретні приклади, обґрунтуйте).
22. Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини (1972 р.) – вагомий документ, який регламентує міжнародне співробітництво у пам'яткоохоронній сфері.
23. Як впливають на стан історико-культурної спадщини соціальні катаклізми (перевороти, революції, війни тощо). Наведіть конкретні приклади із світової історії, обґрунтуйте думку.
24. Як впливають на стан історико-культурної спадщини соціальні катаклізми (перевороти, революції, війни тощо). Наведіть конкретні приклади з історії українських земель, обґрунтуйте думку.
25. Проаналізуйте основні чинники, які впливали на стан охорони культурної спадщини в Україні у XX столітті (на конкретних прикладах, аргументовано).
26. Сучасні тенденції у діяльності українських музейних закладів, спрямовані на посилення їх місця і ролі в охороні національної культурної спадщини.
27. Діяльність Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури в галузі охорони культурної спадщини.
28. Висвітлення актуальних проблем пам'яткознавства та пам'яткоохоронної діяльності на сторінках «Праць Центру пам'яткознавства» – наукового збірника

Центру пам'ятокознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

29. Проблеми охорони культурної спадщини на сторінках всеукраїнської газети «День».
30. Питання вивчення і збереження пам'яток на сторінках періодичних видань Волині початку ХХІ ст.
31. Доведіть на конкретних прикладах, що охорона культурної спадщини є (чи не є) одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування Волинської області.
32. Новітні підходи й напрями діяльності музеїв Волинської області щодо охорони культурної спадщини.
33. Роль Державного історико-культурного заповідника у м. Луцьку в пам'яток охоронній діяльності.
34. На прикладі діяльності одного або декількох громадських товариств, що діють у Волинській області, доведіть небайдужість громадськості до охорони історико-культурної спадщини.
35. Діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (УТОПК) у Волинській області (кінець 1980-х років – перші десятиліття ХХІ ст.).
36. Внесок Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України у пам'ятокознавство Луцька (1989 р. – перші десятиліття ХХІ ст.).
37. Участь науково-педагогічних працівників та студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки у пам'яток охоронній діяльності.
38. Діяльність академіка Бориса Возницького в царині та охорони історико-культурної спадщини.
39. Проблеми охорони історико-культурної спадщини у науковому доробку професора Віктора Акуленка.
40. Проблеми охорони історико-культурної спадщини у науковому доробку керівника Центру досліджень історико-культурної спадщини України Відділу історії України другої половини ХХ ст. Інституту історії України НАН України Сергія Кота.

Кількість годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання – 132 год., а для заочної форми навчання – 154 год.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна вивчається у 10 семестрі (денна форма навчання) і 12 семестрі (заочна форма навчання), складається з 2 змістових модулів.

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. екзамен (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Екзамен (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
20 12 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях (за результатами відповідей обраховується середньоарифметичний бал (додаються всі отримані оцінки, отримане число ділиться на кількість відповідей). 8 балів за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, рефератами, рецензування відповідей і т. д.).	20 12 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях (за результатами відповідей обраховується середньоарифметичний бал (додаються всі отримані оцінки, отримане число ділиться на кількість відповідей). 8 балів за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, рефератами, рецензування відповідей і т.д.).	60	100

Оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях за 12 бальною шкалою:

- 1–3 бали – незадовільна відповідь з конспектом або ксерокопіями;
- 4–6 балів – неповна відповідь на поставлене питання з конспектом без самостійного володіння матеріалом;
- 7–9 балів – повна відповідь, студент лише частково користується конспектом;
- 10–12 балів – самостійна, повна відповідь без використання конспекту, виявлене вміння аналізувати, порівнювати матеріал, робити висновки та узагальнення.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

Список літератури

Монографії, збірники документів:

1. Актуалізація науково-технічної спадщини в пам'яткоохоронній та музейній діяльності / під заг ред. Гріффена Л. О.; кол. авт.: Белікова Л. Д., Бойко М. І., Бородканич Н. П., [та ін.]: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ, 2014. 296 с.
2. Актуальні питання виявлення і дослідження пам'яток історії та культури. Ч. 1. Київ: Ін-т історії України НАН України, 1999. 255 с.
3. Акуленко В. І. Охорона пам'яток культури в Україні (1917–1990). Київ: Вища шк., 1991. 274 с.
4. Богуславский М. М. Международная охрана культурных ценностей. Москва: Просвещение, 1979. 314 с.
5. Вечерський В. В. Українські дерев'яні храми. Київ: Наш час, 2007. 271 с.
6. Вечерський В. Фортеці й замки України. Київ: Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень, 2011. 664 с., 619 іл.
7. Гаврилук С. В. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.): монографія. 2-е вид., доп. Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 536 с.
8. Денисенко Г. Г. Воєнна історія України в контексті дослідження і збереження культурної спадщини. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2011. 289 с.
9. Заремба С. З. Нариси з історії українського пам'яткознавства. Київ: ТОВ Видавництво „Аратта”, 2002. 204 с.
10. Заремба С. З. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність. Київ, 1995. 289 с.
11. Збережена спадщина (Українському товариству охорони пам'яток історії та культури – 40 років): Зб. матер. і док. / упоряд. Титова О., Пархоменко М., Демиденко О. Київ, 2007. 322 с.
12. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження: монографія / редкол.: В. О. Горбик, О. П. Дорошко, С. І. Кот [та ін.]. Київ, 1998. 399 с.
13. Каткова Т. Г. Правова охорона культурної спадщини в Україні. Харків: Право, 2008. 216 с.
14. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю. [та ін.]. Київ: Ін-т історії України, 2015. 486 с.
15. Культурні цінності Криму і Донбасу в умовах війни та окупації: Матеріали Круглого столу «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення»; м. Київ, 12 листопада 2015 р. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2016.
16. Маньковська Р. В. Музеї України у суспільно-історичних викликах XX – початку XXI століть. Львів: Простір-М, 2016. 408 с.
17. Міжнародні засади охорони нерухомої культурної спадщини. Київ, 2008. 176 с.
18. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні: пам'ятка / Мін-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка; уклад. О. О. Скаченко, наук. ред. Ю. М. Ключко; Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2014. 71 с., іл.
19. Основи пам'яткознавства / наукові редактори Леонід Гріффен, Олена Титова / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ; International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group. Бо-Басен (Маврикій)-Київ: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 635 с.

20. Охорона культурної спадщини. Нормативна база: Зб. док. (3-тє вид., доп., перероб.). Авт.-упор. Пархоменко М. Т., Титова О. М., Рудика Н. М., Левада М. Є. Київ: ХІК, 2010. 583 с.
21. Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань: Зб. док. / Ін-т культурології Акад. мистецтв України; редкол.: Богуцький Ю. П. [та ін.]; упоряд.: Прибега Л. В. [та ін.]. Київ: Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2009. 416 с.
22. Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика / С. І. Кот, В. О. Горбик, Г. Г. Денисенко [та ін.]. Київ, 2007. 336 с.
23. Прибега Л. Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект: монографія. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2015. 235 с.
24. Про охорону культурної спадщини. Закон України [від 8 червня 2000 р.]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення 17. 09. 2018).
25. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України [Монографія] / кол. авт.: Бичковська Г. М., Гаврилюк О. Н., Гаврилюк С. В. [та ін.]; під заг. ред. Л. О. Гріффена, О. М. Титової: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2017. 275 с.
26. Студенна-Скруква М. Український Донбас: Обличчя регіональної ідентичності. Познань: Наука й інновації, 2014. 307 с.
27. Шості Зарембівські читання (м. Київ, 18 квітня 2017 р.). Зб. наук. праць / Голов. ред. Титова О. М. Київ, 2017. 256 с.

Статті:

28. Горбик В. О. Проблеми дослідження і збереження пам'яток історії та культури в Україні / В. О. Горбик, Г. Г. Денисенко // Укр. іст. журн. 2004. № 2. С. 133–144.
29. Денисенко Г. Підготовка «Зводу пам'яток історії та культури України»: наукові напрацювання та перспективи Україні // Краєзнавство. 2012. № 3. С. 118–125.
30. Денисенко Г. Г. Проблема дослідження пам'яток воєнної історії ХХ ст. // Праці Центру пам'яткознавства. К., 2001. Вип. 3. С. 109–125.
31. Загальнодержавна програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004–2010 роки. Закон України // Голос України. 2004. 4 червня. С. 22–23.
32. Колосок Б. В. Пам'ятки містобудування та їх охорона // Праці Центру пам'яткознавства. 2001. Вип. 3. С. 49–73.
33. Курило Т. Проблеми реалізації законодавства України про охорону культурної спадщини та деякі шляхи їх подолання // Право України. 2003. № 3. С. 125–126.
34. Курило Т. Становлення та розвиток законодавства про охорону культурної спадщини України в сучасний період // Право України. 2001. № 3. С. 108–110.
35. Моця Б. Проблемні питання організації системи охорони культурної спадщини // Вісник Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Серія: Історія. Вип. 4 (131). 2016. С. 37–40.
36. Охорона культурної спадщини: заходи щодо збереження пам'яток // Музеї України. 2007. № 2/3. С. 40–41.
37. Поливач К. А. Історико-культурна спадщина як фактор розвитку регіонів та населених місць України // Український географічний журнал. 2005. № 1. С. 35–62.
38. Прибега Л. Міжнародна рада з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS): 1965–2005 рр. // Пам'ятки України. 2005. №2. С. 148–150.
39. Прибега Л. В. Основний міжнародний документ про пам'яткоохоронне співробітництво (до 40-річчя Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини) // Праці Центру пам'яткознавства. 2012. Вип. 21. С. 5–10.
40. Сучасні інформаційні технології в охороні та дослідженні пам'ятника історії та культури // Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження. – К., 1998. С. 91–103.

41. Титова О. Деякі актуальні питання збереження культурної спадщини України // Праці Центру пам'яткознавства. 2009. Вип. 16. С. 5–10.
42. Харковенко Р. В. Науково-методичні аспекти системи обліку пам'яток культурної спадщини // Праці Центру пам'яткознавства. Зб. наук. праць. Вип. 31. Київ, 2017. С. 29–36.
43. Худoley О. С. Становище пам'яткоохоронної справи незалежної України: історіографія проблеми // Гуманітарний вісник. Сер.: Історичні науки. 2014. Число 20, Вип. 4 (2). С. 29–35.
44. Худoley О. С. Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції // Гуманітарний вісник. Сер.: Історичні науки. 2011. Число 17. Вип. 3. С. 46–49.